

Informace o Chartě 77 - ročník čtvrtý /1981/ - č. 10
 od 25. září 1981 do 4. listopadu 1981

Dopis Presidentu republiky	
Vládě ČSSR	
Generální prokuratůře ČSSR	1
Sdělení výboru na obranu nespravedlivě stíhaných	
Sdělení č. 267 /odsouzení Josefa Kordíka/	3
Sdělení č. 268 /odsouzení Antona Zlatohlávěho/	4
Sdělení č. 269 /přepadení Ziny Freundové/	5
Sdělení č. 270 /případ manželů Dolejšových/	6
Sdělení č. 271 /trestní stíhání Ivana Kožíška/	6
Sdělení č. 272 /případ MUDr.Jaroslava Jaroše/	7
Sdělení č. 273 /odsouzení Jana Krumpholce, P.Františka Lízny, Josefa Vlčka, P.Rudolfa Smahela, Jana Odstrčila/	8
Dopis Generálnímu prokurátorovi ČSSR Jánu Feješovi	9
Dopis A.Šabatové	10
Dr.Jiřina Šiklová - životopis	10
Škaredá středa	12
P.Uhlovi	14
Zprávy	16

Vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Adresa: Petr Uhl, Anglická 8, Praha 2
 Anna Šabatová, Anglická 8, Praha 2

Jako občané usilující o důsledné uplatňování úmluv, jež jsou výsledkem politiky uvolnování napětí a východiskem ke spolupráci mezi národy, vyslovujeme své zlepšení nad zvýšeným napětím mezinárodních vztahů i nad pokusy zpochybňovat či opomíjet zmíněné úmluvy. V souladu s četnými dokumenty OSN a zejména Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě trváme na vzájemné závislosti politiky mezinárodního uvolnování a respektování občanských práv a lidské důstojnosti ve všech zemích. Právě ve chvíli, kdy svět ohrožuje nová escalace zbrojení, stává se stále zřejmější, že ucta k základním lidským právům a svobodám je předpokladem mezinárodní bezpečnosti a základem perspektivních odzbrojovacích programů.

Tím spíše cítíme povinnost naléhavě upozornit kompetentní čs.orgány na stupnované represe namířené vůči těm, kdo se v naší zemi snaží, aby zásady uvolnování a mírového soužití, podepsané v řadě významných mezinárodních dokumentů nejvyššími ~~zákonickými~~ ustavními činiteli republiky, nezůstaly jen okrasou slavnostních deklarací, nýbrž promítly se i do vztahů mezi společností a mocí. Ačkoli tyto snahy plně odpovídají nejen uvedeným mezinárodním dokumentům, ale též i čl. 17, 28 a 29 ústavy ČSSR, jsou mocenskými orgány a oficiálními sdělovacími prostředky označovány za podvrženou, protistátní a protisocialistickou činnost. Pozitivní přínos těchto občanských iniciativ ocenují ve světě pokroková demokratická a socialistická hnutí, humanitární sdružení, síly i osobnosti, které rovněž usilují o další uvolnování, posilují prvky mírového soužití a účinně rozptylují atmosféru studené války, sympatie a projevy solidarity právě těchto hnutí, sil a osobnosti, jejichž postoje mnohokrát příznivě zhodnotili i četní představitelé naší republiky, jsou však našimi represivními orgány i sdělovacími prostředky pomluvačně ličeny jako důkazy zdánlivého ilegálního spojení s jakýmsi nepřátelskými imperialistickými centrálami, v tomto duchu byla kvalifikována např. korespondence čs. občanů s představiteli Socialistické internacionály, s organizací Amnesty International, dokonce s Mezinárodní organizací práce. Občanské iniciativy k dodržování zákonnosti a závazků z úmluv upevňující mírové soužití stíhají policejní orgány jako činnost údajně podněcovanou a řízenou centrálami studené války. Policejní orgány se v poslední době při stíhání této zdánlivě nepřátelské činnosti uchylují ke stále nevybírávějším metodám, mezi nimiž figuruje i promyšlené a dlouhodobé fyzické trýznění vyslýchanych občanů. Z řady jiných uvádíme případ člena kolektivu mluvčích Charty 77 Karla Soukupa, který byl na úřadovně Bezpečnosti čtyřhodinovým kopáním, bitím a zalamováním prstů přemlouván k vystěhování. O dva dny později, když byl doma sám se svými malými dětmi, přepadli jej pracovníci Bezpečnosti přímo v jeho bytě, opět jej surově tloukli a týráni jej donucovali k podání informací o přátelích.

Nepravdivá tvrzení o řízení československých občanských iniciativ zahraničními centrálami figurovalo v řadě procesů, vedených prakticky s vyloučením veřejnosti, aby se zastřela vykonstruovanost obvinění. Přes toto utajování a právě také pro ně - vyvolaly tyto procesy i rozsudky v nich vnesené, značné rozhořčení právě té části mezinárodní veřejnosti, jejíž postoj vůči věci míru, odzbrojování a uvolnování napětí hodnotí kladně i čs.zahraniční politika. Vedoucí orgány republiky samy znají nejlíp, do jaké míry politické procesy a kampaně zaostřených represí proti obhájcům lidských práv a občanských svobod poškozují zájmy i jméno republiky v zahraničí, vzniká dojem, že oficiální místa bud nejsou schopna tyto štvavé kampaně a nezákonné zarazit, případně že o to ani nemají zájem, a tím spoluvtvářejí ovzduší, příznivé štvanicím studené války.

Případ mluvčího Charty 77 ing. Rudolfa Battěka, který byl odsouzen k 7 1/2 letům vězení za činnost dle našeho názoru i podle ménění široké světové veřejnosti nejen dovolenou, nýbrž společensky prospěšnou a nutnou , je dosud jen znám. Ač rozsudek ještě ani nenabyl právní moci, stalo se, že čs. občan, který se připojil k petici žádající zrušení nespravedlivého rozsudku, se sám stal objektem trestního stíhání pro schvalování trestného činu. Tento případ je zvláště varovný ve chvíli, kdy již pět měsíců je ve vazbě řada čs. občanů a další jsou vyšetřováni na svobodě a kdy vše, nasvědčuje snaze některých orgánů státní moci připravit velký proces proti těm, kdo se alespoň v minimální míře snaží hájit práva zajištěná mezinárodně politikou uvolňování a mírového soužití a osobně se angažují ve zmíněných iniciativách či svobodně tvoří v literární či společensko-vědní oblasti. Tyto mocenské represivní zásahy mohou být uvedeny jako doklad o plnění závazků podepsaných v Helsinkách v r. 1975 a projednávaných letos v Madridu ve snaze čelit zhoršování mezinárodních vztahů.

Pokud je motivem těchto kroků snaha úřadů přesvědčit kohokoliv o tom, že u nás nemáme a nesmí vzniknout situace podobná angažovanému hledání východisek ze společenské krize v sousedním bratrském Polsku, chtěli bychom podotknout, že - jak je ostatně známo vedoucím politickým orgánům - byl a je příčinou této situace nikoli nedostatek represivních zákroků proti nekonformním kruhům, nýbrž skutečnost, že vláda a další odpovědná místa neřešily včas a správně letité a narůstající problémy společnosti či předstíraly jejich neexistenci. Ani u nás nepřispívají akty represe a perzekuci k řešení potíží naší ekonomiky a vůbec celého společenského života. Přitom právě zde řada skutečností a jevů v pravém slova smyslu podvrací stabilitu naší společnosti, rozrušuje její vztahy a ohrožuje její progresivní vývoj: nekvalitní a neefektivní řízení, strukturalistické řídící struktury, technické zaostávání, neodpovědnost vedoucích a lhostejnost těch, jimž se denně dokazuje jejich bezmocnost vůči řídícím a mocenským orgánům, nedostatek respektu k zájmům a názorům pracujících, nedostatečná ochrana, která nezabranuje katastrofám, nízká úroveň služeb, průměrce se zhoršující životní prostředí, nebývalá zkorumpovanost v mnoha oborech, abychom jen namátkou vyjmenovali některé z podvratných jevů, které vyvolávají nespokojenosť a které jako odraz základního rozporu mezi živými silami společnosti nadále nebezpečně polarizují.

Domníváme se, že ke skutečnému řešení těchto problémů, je nutno povzbudit občanskou odvahu, odpovědnost a iniciativu každého občana a nikoliv potlačovat, stíhat a pomlouvat její projevy tam, kde snad svou nekonformní podobou působí na mocenské orgány nezvykle. Domníváme se, že řešení těchto vážných problémů a vůbec potřebám společnosti a zájmům naší republiky odpovídá, aby

- 1/ byla zastavena nezákonné perzekuce a represe proti občanským iniciativám a snahám o respektování občanských práv a svobod zaručených ustavou i mezinárodními smlouvami, uzavřenými pro zajištění a posílení procesů mezinárodního uvolňování,
- 2/ rovněž bylo skoncováno s represí a perzekucí svobodné literární, umělecké a společensko-vědní tvorby,
- 3/ byli propuštěni z vězení občané nespravedlivě odsouzeni pro účast v těchto iniciativách, snahách a aktivitách, zejm. Rudolf Battěk, Václav Benda, Jiří Dienstbier, Václav Havel, Petr Uhl, Jiří Gruntorád, Albert Černý, a aby byly rozsudky nad nimi zrušeny jako odporující ústavě i mezinárodním umluvám, jejichž účastníkem je i CSSR,
- 4/ byli propuštěni z vazby Jan Litomiský, František Lízna, Jiřina Šiklová, Jaromír Hořec, Eva Kantůrková, Jiří Rumí, Jan Rumí, Karel Kyncl, Milan Šimečka, Jan Mlynářík a bylo zastaveno trestní řízení proti nim, stejně jako proti Václavu Malému, Ladislavu Lisovi, Jiřímu Němcovi, Jarmile Bělíkové, Jiřímu Hájkovi, Zdenku Jičínskému, Jiřímu Müllerovi, Olze Havlové, Ivanu Havlovi, Josefu Kordíkovi a dalším.
- 5/ aby příslušné orgány, na něž se obracejí občané s vážnými návrhy, podněty a stížnostmi ve věci dodržování ústavy a mezinárodních umluv atp. a

te jak individuálně, tak kolektivně v občanských iniciativách, přísně dodržovaly ustanu, jejíž čl. 29 jim ukládá tyto návrhy a podněty odpovědně a včas vyřazovat, což předpokládá a zahrnuje jejich věcné projednání i řádnou informaci jejich autorů o jeho výsledcích.

Václav Malý
mluvčí Charty 77

Bedřich Placák
mluvčí Charty 77

Jaroslav Šabata
mluvčí Charty 77

Ladislav Hejdánek
člen kolektivu mluvčích Charty 77

V Praze 1. října 1981

Sdělení č. 267 /odsouzení Josefa Kordíka/

Dne 28.9.1981 proběhlo před senátem Okresního soudu v Lounech hlavní líčení v případu duchovního Josefa Kordíka z Libčevsi v Severočeském kraji. Okresní prokurátor, promovaný právník Milan Mentlík proti němu vznesl obvinění, že se dopustil tr.činu maření dozoru nad církvími a náboženskými společnostmi /§178 tr.zák./ podle něho tím, že v březnu a dubnu 1981 celebroval v Libčevsi, v Kozlech a Měrunicích bohoslužby ještě poté, co mu byl rozhodnutím KNV v Ústí nad Labem odňat státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti.

Již aranžmá soudu naznačovalo, že jeho průběh bude neregulerní. Jako obvykle bylo např. porušena zásada veřejnosti jednání /do soudní síně byl vpuštěn jen důvěrník obžalovaného/, které však zato probíhalo za silné asistence neuniformovaných i uniformovaných policistů uvnitř budovy i ve městě. Procesní zákonné ustanovení pak byla porušována i v průběhu soudu. Předseda senátu JUDr. Rudolf Mrázek dokonce zakázal obžalovanému dělat si poznámky během řeči prokurátora. Zcela pominuty byly rovněž dvě stížnosti na postup vyšetřovatele, podané obžalovaným. Prokurátor teprve po přečtení a uzavření spisu k němu připojil svou závěrečnou zprávu, aniž se s touto podstatnou složkou spisu mohl obžalovaný seznámit. Do spisu naproti tomu předseda senátu odmítl zařadit Kordíkovo vyjádření k obžalobě, v němž z občansko-i církevněprávního hlediska naprostě přesvědčivě dokazuje, že jednal v úplném souladu s právní normou, když vyčkával ve smyslu 1. vládního nařízení č. 219/49 Sb. k zákonu č. 218/49 Sb., až bude z duchovenského úřadu /na předchozí žádost státních orgánů/ odvolán svým církevním představitelem a vykonával do té doby své kněžské povinnosti. Tento nadřízený, kapitulní vikář litoměřické diecéze Josef Hendrych, funkcionář mírového hnutí katolického duchovenstva "Pacem in terris", ač neváhal fungovat v tomto procesu jako svědek obžaloby, naopak konal své povinnosti liknavě, když Kordíka z úřadu odvolal teprve na přímou telefonní urgenci krajského tajemníka pro věci církevní dne 9.4.1981. Jedině tímto jeho opomenutím se stalo, že Kordík odsloužil inkriminované bohoslužby.

To, že jednal v souladu se zákonem, dokládá shodně s ním ve svém dopise zaslaném okresnímu soudu v Lounech i Kordíkův nejvyšší církevní představený v českých zemích, arcibiskup-metropolita pražský, kardinál František Tomášek. Výslově zde uvádí:

"Pokud jsem informován, P. Josef Kordík čekal ve smyslu zákona na vyrozumění od svého nadřízeného církevního orgánu, že je propuštěn z duchovenské služby..." "...Jednal proto v tomto směru v plném souladu s požadavky zákona, a nebylo v tom narušování státního dozoru nad církví."

Také tento dokument, dovolávající se pouze stroze litery zákona, "nestranný" předseda senátu do spisu nezařadil.

Maření dozoru nad církví nebylo Kordíkem naplněno nejen v intenci ale ani čistě technicky vzato. Všechny bohoslužby napadené obžalobou byly totiž řádně předem nahlášeny na příslušných místech a konány v ohlášených termínech a kostelích.

Kordík závěrem svého vyjádření k obžalobě požádal prokurátora, jenž ve své řeči o něm tvrdil, že "vědomě porušoval jednu ze základních zásad součinnosti církve a státu", aby tuto zásadu slovně formuloval a uvedl číslo, pod kterým vyšla ve sbírce zákonů. Odpovědi na to se mu nedostalo. Rovněž konstatoval, že signování Mezinárodního paktu o náboženských a kulturních právech Československa /viz vyhlášku č.120/76/ problematizuje předchozí zákonné ustanovení o nutnosti státního souhlasu k vykonávání duchovenské činnosti.

V rozporu s fakty byl Josef Kordík shledán vinným a odsouzen k podmíněnému trestu 1 roku s odkladem na tři roky.

Protože v průběhu hlavního líčení bylo zaprotokolováno, že obžalovaný nemá soud poučovat o právních předpisech, neboť jsou mu známy, lze mít důvodně zato, že soud tyto zákonné normy ve svém výroku o vině záměrně a vědomě ignoroval.

V Praze 17.10.1981

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Čs.liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace lidských práv

x x x x x x x x x x x x

Sdělení č. 268 /odsouzení Antonia Zlatohlavého/

Před Městským soudem v Košicích se konalo dne 23.4.1981 hlavní líčení s Antonem Zlatohlavým, nar.28.1.1951, administrátorem farního úřadu v obci Radoma, okres Svidník. Měl se dopustit trestných činů podle § 101 a § 176 tr.z. /zneužívání náboženské funkce, resp.maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi/, a to tím, že k termínu konání výroční pouti v sousední obci Šandala se obrátil dopisem na vedení tamního JRD. V dopise několik dní předem oznamoval, že o vyvrcholení pouti, v neděli 17.8.1980 se bude konat v 10.30 hod. /tradiční čas tzv. "hrubé" mše/ výroční poutní slavnost a bohoslužby. V tomto termínu a čase se potom bohoslužby skutečně konaly, což mělo být porušením instrukce okresního církevního tajemníka ze Svidníku, že v době žní se smějí náboženské obřady konat jen v ranních nebo večerních hodinách. Takovéto utilitární šikanování duchovenstva a věřících nemá přirozeně oporu v žádném zákonné ustanovení. A.Zlatohlavý ostatně tuto instrukci respektoval, a koncipováním a odesláním svého dopisu se uchýlil jen k zavedené praxi, kdy při mimořádné příležitosti /pout/ se duchovní dohodne s místními úřady o vyjímce. Na doporučení A.Zlatohlavého družstvo skutečně zajistilo na ten den pro práce v Šandale dílem pracovníky z jiných obcí, dílem někteří nepostradatelní místní /kombajněři/, pracovali stejně, takže k faktickému narušení plánovaného průběhu žní nedošlo. I nekonfesijní obyvatelé obce se v čase pouti věnovali svým hostům a nepracovali. Přesto v daném případě se takovéto obvyklé neformální řešení kvalifikovalo jako trestný čin a A.Zlatohlavý byl obviněn, že "z nepriatelstva k socialistickému spoločenskému a státnému zriadeniu republiky zneužil svoju náboženskú funkciu v úmysle nepriaznivo ovplyvniť veci všeobecného záujmu."

K 1.prosinci 1980 byl mu dopisem kapitulního vikáře košického Štefana Onderky odňat státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti. Zlatohlavého církevní představený /dosazený do své provizorní dozorcí administrativní funkce státem, když místa biskupů zůstávají pro neuměrné politické požadavky ze strany státu většinou po léta neobsazena/ se v dopise snažil zastřít skutečné politické motivy tohoto beztak problematického aktu /srv.sdělení k případu J.Kordíka/ difamacemi, beroucimi v potaz jeho mravní bezuhonost. Kromě nich tento jeho verdikt, jehož soběstačnost předstírá, téměř nic jiného neobsahuje. S cílem co nejvíce Zlatohlavého zstudit, dával ho dokonce předčítat z kazatelen, což je v příkrém rozporu s etikou i obvyklou praxí.

Zlatohlavý se v této věci odvolal a pokračoval v pastorační činnosti. 22.12.1980 /dva dny před Vánoci/ byl zatčen a obviněn dále ještě z toho, že svou náboženskou aktivitou po 1.12.1980 se dopustil maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi. Skutečným důvodem tohoto postupu proti Zlatohlavému byla jeho důslednost a neústupnost při hájení zájmů církve a věřících. Když např. uřady nepopřaly sluchu jeho žádosti o povolení stavby farního uřadu v Radomě, nedbal oficiálního mlčení jako odpovědi na ni a po nějakém čase záměr uskutečnil za pomoci věřících. Věřící sbírkami uhradili i pokutu 17 tisíc korun, která mu za to byla vyměřena.

I při soudu s Antonem Zlatohlavým nebyly dodrženy některé formální náležitosti. Nebyl souzen v místě, kde se údajně dopustil svých trestních činů /příslušné okresní město Svidník/, nýbrž ve vzdálených Košicích. Obhájce ex offo se při hlavním líčení postavil plně na stranu obžaloby pro svému mandantovi.

Anton Zlatohlavý byl senátem ve složení JUDr. Miloš Kupeček /předseda/, Mária Bánovská a Viola Cirborová /soudkyně z lidu/ uznán vinným a odsouzen ke dvěma letům odňtí svobody nepodmíněně v 1. nápravně výchovné skupině. Proti tomuto rozhodnutí se odvolal. V zainteresované veřejnosti i mezi některými jeho kolegy v Šarišské diecézy převládá názor, že rozsudek nad ním je aktem politické msty za jeho odvážnou křesťanskou angažovanost.

V Praze 17.10.1981

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

x x x x x x x x x x x x

Sdělení č. 269 /přepadení Ziny Freundové/

Ve 2 hodiny v noci z 12. na 13. října 1981 zazvonil někdo u bytu Ziny a Karla Freundových, Mánesova 90, Praha 2. Zina Freundová, která byla sama doma, šla otevřít. Jakmile otevřela dveře, vtrhl do místnosti muž, který jí zakryl oči a ústa a za ním vnikli další. Když se přesvědčili, že v bytě nikdo jiný není, začali jí bít, kopat a otlukat jí hlavu o zed. Přitom jí stále drželi oči a ústa. Při sebemenším pohybu jí odborným hmatem na šíji způsobovali prudkou bolest. Muž, který jí zakrýval ústa a oči jí šeptal do ucha, že ji zabijí, že to nikdo nebude vyšetřovat a jiné výhrůžky a nadávky. Nejdřív musela vstát, později jí donutili si sednout na zem a pevně ji přitiskli hlavu na kolena. Během doby, kdy seděla, držel ji jeden z mužů, zatímco jiní prohledávali byt, přičemž odcizili - jak se později ukázalo - pouze kazetový magnetofon s kazetami kursu angličtiny. Peníze a jiné cenné předměty ponechali bez povšimnutí. Zině Freundové pak šlapali po bosých nohou, sprostě jí nadávali a ostříhalí jí na temeni hlavy několik pramenů vlasů. Potom z ní začali strhávat noční košili, přičemž ji donutili vstát a pak z ní košili zcela servali. Nahou ji osahávali a přinutili ji, aby si lehla na zem. Jeden z mužů ji seděl na obličeji a nutil ji, aby roztahovala nohy. Ostatní ji přitom ohmatávali a nesporně se snažili vzbudit dojem, že ji hodlají znásilnit. Pak ji poručili, aby si lehla na hok a náhle odešli. Když se Zina Freundová z otřesu částečně vzpamatovala, zjistila, že oba telefonní přístroje mají přestřížené šnury.

Při vyšetření lékař konstatoval otřes mozku a pohmožděniny, naordinoval uklidňující léky a nařídil naprostý klid na lůžku s diagnostikou č. 850.

Zina Freundová je členka kolektivu mluvčích Charty 77 a VONSu. Jedná se nepochybně o mistu za její politickou aktivitu. Případy hrubého fyzického násilí vůči signatářům Charty 77 a dalším občanům jsou stále častější a jejich intenzita se zesiluje, tento stav nemůžeme označit jinak než jako teror.

Praha 17.10.1981

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva

Sdělení č. 270 /případ manželů Dolejšových/

Dne 17.9.1981 se konalo před senátem Krajského soudu v Plzni za předsednictví JUDr. Miloslava Tomana odvolací řízení v trestní věci manželů Antonína a Blanky Dolejšových.

Manželé Dolejšovi byli v květnu 1980 ve svém bytě přepadeni a zbiti příslušníky VB nprp. Frilou a prp. Kreuzerem a poté obviněni z tr.č. podle §§ 155 a 156 tr.z. /napadení veřejného činitele/.

Dne 24.3.1981 byli odsouzeni Okresním soudem v Chebu a to Antonín Dolejš k 10 měsícům do I.NVS a Blanka Dolejšová k podmíněnému trestu 15 měsíců /viz sdělení/.

Odvolací řízení bylo zahájeno čtením výpovědí obžalovaných a svědků z hlavního líčení v Chebu. Přes zjevnou rozpornost výpovědí obou příslušníků VB byla čtena pouze výpověď nprp. Frily, zatímco o výpovědi prp. Kreuzera bylo pouze konstatováno, že se shoduje s výpovědí Frilovou. Obhájce obou obžalovaných ve své závěrečné řeči navrhl, aby byl případ vrácen Okresnímu soudu k došetření. Poukázal na rozpory ve výpovědích obou příslušníků VB a navrhl, aby byla provedena rekonstrukce, neboť při ní by se zjevně prokázalo, že průběh celého incidentu podle popisu jak Frilova tak Kreuzerova je prostě nemožný a technicky nerealizovatelný.

Prokurátor navrhl odvolání zamítout, neboť okresní soud postupoval v souladu s tr.č. co se týče výroku o vině i výše trestu. Oba obžalovani v závěrečných řečech upozornili na další nelogičnosti ve výpovědích příslušníků VB jako např. "...nemohl jsem ho mlátit, když mě, jak sám vypovídá držel za ruce..." Po asi desetiminutové přestávce soud vnesl rozsudek, jímž odvolání zamítl a tresty se staly pravomocnými.

4.11.1981.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

x x x x x x x x x x x x x x x x x

Sdělení č. 271

Dne 31.8.1981 byl v Rumburku, okr. Děčín, zadržen dělník Ivan Kožíšek, nar. 22.9.1948, bydlištěm Rumburk, Dlouhá 4, signatér Charty 77, protože sepsal a sbíral podpisy /v místních restauracích a hostincích/ pod otevřený dopis, adresovaný presidentu republiky dr. Gustávu Husákovi, za propuštění ing. R. Battěka. Tento dopis podepsalo 7 osob, jež byly rovněž vyšetřovány.

Dne 2.9.1981 byla v jeho bytě provedena domovní prohlídka. Prokurátor /podpis nečitelný/ tak rozhodl na základě doznání I. Kožíška, že má doma i další závadné tiskoviny v souvislosti členství ve skupině protisocialistický smýšlejících osob. Prohlídku podle § 83/1 tr.č. provedl nadpor. Kroupa, nadpor. Sípal a org. OS SNB správy StB Děčín. Usnesení podepsal v z. mjr. Marek Jiří. Domovní prohlídky se zúčastnila pouze manželka I. Kožíška, Martina Kožíšková a jeden muž, který byl označen jako člen MNV Rumburk. Zabaveny byly magnetofonové pásky, soukromá korespondence, adresy, psací stroj, texty a literární zápisky I. Kožíška, fotografie a ofotografovány byly i jeho obrazy vysící na stěně. Protokol o domovní prohlídce byl Martině Kožíškové na její žádost vydán později, avšak bez seznamu zabavených věcí. Později bylo Martině Kožíškové předáno oznámení o vzatí do vazby jejího manžela, I. Kožíška, podepsané okresním prokurátorem JUDr Oldřichem Uhliřem ze dne 8.9.1981 a to pro tr.č. dle § 165/1 a § 166/1,2a trestního zákona.

V současné době se Ivan Kožíšek nalézá ve vyšetřovací vazbě v Litoměřicích. V době, kdy byl obviněn z trestního činu podle § 165/1 tr.č. zák. nebyl Rudolf Battěk pravomocně odsouzen a teoreticky mohl být odvolací instancí zproštěn viny. Proto v té době se I. Kožíšek nemohl dopustit tr.činu podle § 165/1 schvalování tr.činu. Právě tak nemohl obviněný svým jednáním umožnit R. Battěkovi, proti jehož odsouzení protesto-

val, aby unikl trestu či jeho výkonu, takže i obvinění z tr.činu podle § 166/1,2a tr.zák. /nadržování/ je nehorázné a absurdní.

Trestní stíhání Ivana Kožíška je hrubým porušením čl.29 čs.Ústavy /petiční právo/.

4.11.1981

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

Sdělení č. 272

Počet odsouzených stoupenců lidských práv v naší zemi za posledních deset let se dá těžko odhadnout, když v širší známost vešly většinou jen případy signatářů Charty 77, členů VONSu nebo jiných aktivních stoupenců hnutí za lidská práva a svobody.

Příkladem represe vůči občanům, kteří nejsou známí a nemají možnost odvolání před širší veřejností názorně dokumentuje případ MUDr Jaroslava Jaroše, odsouzeného vojenskou justicí v roce 1980.

MUDr Jaroslav Jaroš, nar.1.8.1950, absolvoval Vojenskou lékařskou fakultu v Hradci Králové a od srpna 1977 pracoval jako důstojník z povolání ve funkci hlavního lékaře vojenského útvaru ve Stříbře. Ze závažných osobních a rodinných důvodů - studující manželka, nezletilá dcera a nedostatečné využívání kvalifikace - se již od počátku roku 1978 snažil dosáhnout propuštění z činné vojenské služby, což mu nebylo umožněno i když byl ochoten vrátit veškeré finanční prostředky, které byly na jeho studium na vojenské škole vynaloženy. Dne 27.2.1980 byl, zřejmě v důsledku této snahy, orgány vojenské kontrarozvědky při odboru vyšetřování StB zatčen a z rozhodnutí Vojenské prokuratury na něj byla uvalena vazba. Po čtyřměsíčním vyšetřování na něj podal vojenský obvodový prokurátor v Plzni u tamního vojenského obvodního soudu obžalobu pro tr.činy pobuřování podle § 100 odst.1 písm. a/tr.zák. a vyhýbání se výkonu vojenské služby podle § 280 odst.1 tr.zák. Rozsudek ze dne 19.8. 1980 jej z těchto trestních činů uznal vinným a odsoudil jej ke dvěma a půl roku nepodmíněného trestu odnětí svobody v I.NVS.

Ani pozorný čtenář obžaloby či rozsudku však nemůže zjistit, v čem spočívá údajná trestná činnost Dr.Jaroše, neboť pobuřování se měl dopustit tím, že "vyjadřoval nesprávné názory na naši společnost, kriticky se vyjadřoval ke společenským poměrům u nás, vychvaloval životní urovň a způsob života na Západě a z neuspěchů obvinoval členy KSC. V rámci trestního řízení se vyšetřovací orgány stejně jako žurnály soud spokojily s paušálním a obecním tvrzením, že taková "opaková kritika určitých jevů v naší společnosti, která byla zcela jednostranná a přehnaná a při které bylo používáno tendenčního srovnání měla pobuřující charakter", přičemž o eventuelním pravdivém obsahu kritiky se vcelku ani neuvažovalo, resp.nebyl zkoumán. Rozhodující bylo, že "byla jednostranná a u kolisajících lidí mohla vyvolat nepřátelskou náladu vůči našemu zřízení." Podle § 100 odst.1 písm.a tr.z. může být odsouzen pouze ten, kdo z nepřátelství socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky nejméně dvě osoby pobuřuje, přičemž v daném případě nejen, že tento motiv nebyl MUDr Jarošovi prokázán, ale všechny důkazy naopak potvrzovaly, že jediným motivem jednání obžalovaného bylo dosáhnout špatného hodnocení a tím propuštění z vojenské služby. Stejně soud postupoval, když jej uznal vinným z tr.č., vyhýbání se výkonu vojenské služby pouze na základě zjištění, že se nezúčastňoval hromadných nástupů útvaru, shromáždění důstojníků, plánování atd. Nebyl při tom prokázán ani jeden takový časově určený případ, za podklady byly vzaty pouze výpovědi důstojníků o tom, že nedostatečně plnil své povinnosti "ve snaze dosáhnout špatného hodnocení". Vůbec nebyla vyvrácena obhajoba doložená lékařským vyšetřením Vojenské nemocnice v Plzni o tom, že MUDr Jaroš nebyl z důvodů své nemoci vhodný pro funkci hlavního lékaře útvaru.

Rozsudek Vojenského obvodového soudu v Plzni čj. T 185/80, potvrzený usnesením Vyššího vojenského soudu v Příbrami čj. 192/80, jímž je za- mítнуto odvolání obžalovaného, potvrzuje, jaká je současná praxe vojen- ské justice a jak daleko může jít odplata za to, když někdo místo pro- jevů vděčnosti a loyalty začne jednat svobodně jako občan. Nadporučík MUDr Jaroslav Jaroš mohl léčit lidí i mimo řady armády - místo toho byl na dva a půl roku uvězněn a ve výkonu trestu je dosud /Plzen-Bory/, zatímco jeho žena, dnes již lékařka a šestiletá dcera, se marně doža- dují alespon jeho podmíněného propuštění. Obžalobu zastupoval prokurá- tor Vojenské obvodové prokuratury Plzen, nadporučík JUDr Zdeněk Adámek. Senátu obvodového vojenského soudu Plzeň který dr.Jaroše odsoudil, před- sedal kapitán Štefan Bednář a přísedícími byli major Fr.Červený a kapi- tán Josef Tětka. Odvolacímu senátu Vyššího soudu /vojenského/ v Příbra- mi, který rozsudek potvrdil, předsedal podplukovník Adolf Houda.

4.11.1981

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

X X

Sdělení č. 273

V ednech 28. a 29.9.1981 proběhlo před senátem Okresního soudu v Olomouci, složeným z předsedy JUDr Josefa Horníka a soudců z lidu Břetislava Kirschnera a Josefa Michalce, hlavní líčení ve věci obžalovaných Jana Krumpholce nar.3.6.1927, dělníka, bytem v Radíkově 43, okr. Olomouc, P. Františka Lízny, nar.11.7.1941, katolického duchovního bez státního souhlasu, bytem Praha 6, U nemocnice 2/499, t.č. ve vazbě v jiné trestní věci /srv.sdělení VONS č. / ve věznici v Litoměřicích, Josefa Vlčka, nar.6.6.1920, skladníka, bytem Olomouc, Černochova 7, P. Rudolfa Smahela, nar.11.5.1950, katolického duchovního bez státního souhlasu, bytem nám. Míru 2, Brno, Jana Odstrčila, nar.10.1.1921, dělníka, bytem Olomouc, Dělnická 48.

Soud uznal obžalované Františka Líznu, Josefa Vlčka, Rudolfa Smahelá a Josefa Adámka vinnými z trestného činu dle § 118/1 tr.z. /nedovolené podnikání/, Jana Krumpholce vinným též trestným činem avšak dle § 118/2 písm.b/t.j., že touto činností získal větší osobní prospěch/, Rudolfa Smaheela navíc vinným tr.č.dle § 146/1 tr.z. /ohrožení devizového hospodářství/ a Jana Odstrčila vinným z tr.č. dle § 132/1 b tr.z. /rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví/. Dále soud odsoudil Jana Krumpholce k trestu odnětí svobody na tři roky, Františka Líznu, Josefa Adámka a Josefa Vlčka k trestu odnětí svobody na 20 měsíců, Rudolfa Smaheela k souhrnnému trestu odnětí svobody na dva roky a Jana Odstrčila k trestu odnětí svobody na 10 měsíců, vesměs nepodmíněně a do první NVS. Janu Odstrčilovi uložil soud i peněžitý trest ve výši 5 000 Kčs. Ostatním obžalovaným určil soud i trest propadnutí věcí, zabavených při domovních prohlídkách, ve prospěch státu, Rudolfa Smaheloví též trest propadnutí 5 000 západoněmeckých marek ve prospěch státu /jde o peníze na opravu kostela v Uherském Brodě, které Rudolf přijal pro tento účel od německého řeholníka/. Hodnota zabavených věcí přesahuje částku 50 000 Kčs /jde o knihy, strojopisy, papír, rozmnožovací stroje, barvy, blány apod./.

Skutkovou podstatu údajné trestné činnosti obžalovaných tvořilo to, že od r. 1976 svépomocně vydávali a rozšířovali převážně náboženskou literaturu. V Radíkově, ve sklepě domu Jana Krumpholce, byla zřízena rozmnožovna tiskovin, ostatní obžalování se podíleli na překladech, redakci, vyhledávání titulů k tisku, obstarávání materiálu a na odbytu.

Pět z nich jsou aktivně věřící katolíci, pouze Jan Odstrčil pro ně jen zabezpečoval papír ze svého pracoviště a nepodílel se na vydavatelské činnosti. Dle tvrzení obžaloby se obžalovaní touto aktivitou obohatili o značné částky /nejvyšší je udávána u Jana Krumpholce, a to 25 362 Kčs.

/Obžalovaní prý úmyslně kalkulovali ceny tak, aby alespoň o 100 š. přesahovaly výrobní náklady. Obžalovaní vypovídali v průběhu hlavního líčení v tom smyslu, že jediným motivem jejich díla byla snaha alespoň trochu napravit katastrofální nedostatek náboženské literatury v Československu a dokazovali, že obžalobou uváděné kalkulace jsou hrubě zkreslené a že v důsledku své činnosti se nejen neobohatili, ale naopak do ní nemálo investovali. Jan Krumphálc a Josef Vlček odvolali svoji výpověď z přípravného řízení s tím, že ji učinili pod nátlakem - vyšetřovatel vyhrožoval těmto občanům, kteří byli v padesátých letech odšouzeni k dlouholetým trestům /Jan Krumphálc strávil ve vězení 12 let, Josef Vlček 10 let/ a v 60. letech byli rehabilitováni, že v případě, když nepřiznají svoje obhacení, překvalifikuje jejich věc na tr.č. dle § 98 tr.z. /podvracení republiky/, tedy tr.čin s mnohem vyšší sázbaou. Rudolf Smáhel k inkriminovanému tr.činu ohrožení devizového hospodářství uvedl, že 5 000 DM přijal jako dar od německého řeholníka Joachima Witta, že tuto částku chtěl použít na opravu kostela a neměl v uměslu pokoutně ji prodat a nenabídnout k prodeji státní bance. Na díkaz svého tvrzení uvedl, že kdyby chtěl cizí valuty zatajit, nebyl by se k jejich vlastnictví přiznal a vyšetřovací orgány by je nemohly nalézt, neboť je neměl doma.

Tvrzení a důkazy, které prezentovali soudu obžalovaní, však soud zcela pominul, předseda senátu je jen velmi povrchně a obecně nechával protokolovat. Rovněž tak pominul i vývody obhájců, kteří žádali pro své mandanty zproštění viny, event. v případě Františka Lízny propuštění z vazby.

Do soudní síně nebyli vpuštěni přítomní zástupci veřejnosti. Soud opomenuj při zahájení hlavního líčení přítomné obžalované prezentovat. P. Františku Líznoci, který byl k jednání eskortován v poutech z litoměřické věznice, soud ani neuznal za vhodné přečíst obžalobu. Celé jednání tak bylo poznamenáno zjevnou tendenčností a jednostranností.

V této souvislosti jink skandální výška trestů pro převážně staré a nemocné lidi, navíc od padesátých let kontinuálně perzekvované, už ani nepřekvapuje.

V Praze 4.11.1981

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá ~~humanitní~~ liga pro 1. práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

x x

Jenerálnímu prokurátorovi ČSSR
Jánu Feješovi

21. října 1981
Praha

/otevřený dopis/

Vážený pane prokurátore,

před několika dny jsme se dozvěděli o přepadení Ziny Freundové. Tato zpráva se nás hluboce dotkla. Jsme rozhořčeni skutečností, že ani už ve svých domovech se nemůžeme cítit bezpeční. Takovéto události a jím podobné nás nenaplnují pocitem klidu a bezpečí po kterém touží všichni lidé. Nemůžeme spokojeně žít a pracovat s vědomím, že nás kdykoliv a kdekoli může někdo přepadnout tak jako se to stalo nedávno Z. Freundové.

Zina Freundová byla ve dvě hodiny v noci ve svém bytě v Mánesově ulici v Praze probuzena neznámými muži, kteří násilím vnikli do jejího bytu, surově s ní zacházel, zobili ji a strhali z ní košili. Přitom ničili zařízení bytu a poté odešli.

Tento čin je nejen hrubým porušením našich zákonů, ale lze jej považovat i za výstražný signál hrozícího šíření terorismu i v našem státě. Neprospívá to ani dobrému jménu naší republiky, jestliže se ve městě, jež právě v té době hostí Mezinárodní kongres žen může odehrát takovéto přepadení spící ženy. Nemůžeme přece dopustit, aby v ČSSR tyto metody zdomácněly. Jednou ze základních lidských a občanských svobod

jež jsou deklarovány i nejvyššími československými orgány je svoboda od strachu.

Zádáme Vás proto o důkladné vyšetření celého případu přepadení Z. Freundové, identifikaci "neznámých pachatelů" a jejich spravedlivé potrestání. Prosíme Vás také o průběžné seznamování naší veřejnosti s výsledky vyšetřování, abychom mohli v budoucnosti žít bez strachu o sebe a své spoluobčany a v klidu vychovávat své děti.

Příloha: 7ks podpisových archů, celkem 52 podpisů
Na vědomí: Federální shromáždění

Federální ministr vnitra
sdělovací prostředky

Za správnost podpisů odpovídá: Jiří Wolf, Schwaigerova 377/II
Jindřichův Hradec

x x x x x x x x x x x x x x x x x

Československá delegace
Světového kongresu žen v Praze
Palác kultury
Praha 4

Vážené delegátky,

vystupujete jako rezentantky československých žen na Světovém kongresu, kde budete mimo jiné jednat o otázkách míru, odtrojení a národní nezávislosti.

Žijí v Praze a chci Vás /a Vaším prostřednictvím kongres/ seznámit s tím, co se zde děje a co je v hlubokém rozporu s myšlenkami míru, demokracie a humanity, které chcete hájit.

Jistě je Vám známo, že v Československu působí již pátý rok občanská iniciativa Charta 77, a že někteří její aktivisté jsou ve vězení za své politické a občanské postoje. Mimo to je celá řada signatářů a stoupenců Charty 77 po dlouhé měsíce podrobována opakoványm výslechům, při nichž dochází ze strany Státní bezpečnosti k výhrůžkám, urážkám, ponižování a v poslední době čím dál tím častěji dokonce k fyzickému napadání, bití a i několikahodinovému mučení. Uvedu jen některé případy svých přátel. Na podzim 1980 zbili příslušníci StB surově Petra Pospíšala a Václava Malého, letos v léte týrali až do bezvědomí Zbynka Benýška a Vlastimila Třešnáka. Minulý měsíc mlátili surově několik hodin Karla Soukupa a bili při výslechu Karla Freunda. Před několika dny tloukli při výslechu Jaroslava Kukala. Fyzické násilí bylo tak brutální, že se na jeho základě tři z jmenovaných rozhodli emigrovat z Československa, ačkoliv předtím tento umysl neměli.

Obracím se na Vás se žádostí, abyste nezůstaly ihostejně k tak zjevnému porušování základních principů humanity a zákonů země, ve které žijete.

V Praze 6. října 1981

Anna Šabatová
Anglická 8, Praha 2

x x x x x x x x

Dr. Jiřina Šiklová - životopis

Mnozí lidé se v souvislosti s chystaným procesem ptají: kdo je to vlastně dr. Jiřina Šiklová? Kdo je ta žena, která je dokonce stavěna v čelo jakési skupiny, jež se užajně starala o zprostředkování kulturních případně kritických sociálních informací? Strmá data samozřejmě nemohou vyjádřit bohatství takové osobnosti, leč přesto-řekněme si ta základní data.

Dr. filosofie Jiřina Šiklová, rozená Heroldová, se narodila dne 17. června 1935 v rodině lékaře a učitelky v Praze. Po středoškolských studiích, která ukončila v r. 1953, byla přijata na filosofickou fakultu Karovy univerzity, na obor historie a filosofie. Vyrůstala a dospívala

v době, jejíž ovzduší ji přivedlo už v 18 letech do Komunistické strany. Jako mnoho studentů a pokrokových intelektuálů té doby i ona věřila, že v Československu i jiných zemích se prosadí socialismus jako skutečně spravedlivá, svobodná a humánní společnost. Po ukončení filosofické fakulty /diplomovou prací na téma: Vliv YMCA/ pracovala krátkou dobu jako učitelka. V roce 1960 získala místo asistentky na katedře filosofie Filosofické fakulty KU v Praze. Když se po dlouhé době odsudků a zatracování mohla jako obor opět rozvíjet sociologie, začala se jí dr. Šiklová intenzivně věnovat. V roce 1966 obhájila titul kandidátky věd. V letech 1965-1970 se zúčastnila řady výzkumů mládeže, hlavně jejich hodnotových orientací. Současně psala statí, články a přednášela o vysokoškolské mládeži, o studentském hnutí, o Nové levici v západních zemích. Jako asistentka fakulty přednášela hlavně o metodách sociologie a sociologicích výzkumů. Problematice vysokoškolských studentů se nevěnovala jen teoreticky. Podílela se prakticky na obrodě studentského hnutí v našich zemích hlavně v Praze. Koncem r. 1968 se aktivně zúčastnila studentské stávky proti neblahým politickým změnám. Své práce o mládeži a o studentském hnutí publikovala i v zahraničí, na toto téma přednášela v NSR, Švýcarsku, Holandsku a v Anglii. Aktivně se podílela na obrodě komunistické strany a čs. společnosti v druhé polovině 60. let. Spolu-pracovala na různých kritických stranických materiálech, rozborech, zastávala různé funkce ve fakultní organizaci KSČ, aktivně se účastnila významných schůzí, konferencí a aktivů. V této své politické práci vždy zastávala stanovisko progresivního křídla KSČ. V duchu Akčního programu a myšlenek obrodného procesu usměrňovala a ovlivňovala postoje a názory studentů. Ve své politické činnosti neustala ani po srpnu 1968, i když se jí naskytlo několik možností pracovat v zahraničí. Po Dubčekově sesazení se sama vzdala členství v KSČ a zkrátka byla propuštěna z místa asistentky filosofické fakulty. V roce 1970 po marných pokusech dostat práci apon trochu přiměřenou svým schopnostem a vzdělání nastoupila místo uklizečky v Univerzitní knihovně. Několik studentů filosofie a sociologie jí tam chodilo, omáhat. Po dlouhém hledání vhodnějšího zaměstnání získala místo jako dokumentátorka v Thomayerově nemocnici v Praze 4, kde se pak zvykala vědeckým výzkumem stárnutí a starých lidí. Ve spolupráci s jinými odborníky a později i samostatně publikovala velký počet vědeckých a hlavně vědecko-populárních pojednání z oblasti gerontologie, sociální péče, z oblasti rodinných vztahů atd. Radu článků či větších pojednání, i knížek publikovala pod svým dívčím jménem Jiřina Heroldová. Tyto články i drobné knížky měly velký ohlas, redakce i sama autorka na ně dostávaly spoustu ohlasů. Krom toho byla také spolu-autorkou některých rozhlasových a televizních pořadů. Dr. J. Šiklová-Heroldová byla jednou z mála autorů, kteří po r. 1970 prolomili embargo na publikaci prací kritických autorů, na možnosti uplatnění, zákaz, který-hlavně v Čechách - postihl tolik spisovatelů, novinářů a vědeckých pracovníků, a jenž trvá dosud. Pokud jde o zaměstnání, pracovala dr. J. Šiklová až do svého zatčení dne 7. května tr. ve zcela podřízeném postavení a za malý plat na interním oddělení krčské nemocnice. Protože jí nikdy nešlo o pozici ani o zisk, ale především o tvořivou práci a o její výsledky, stala se brzy cennou a uznávanou spolupracovnicí. To ovšem samozřejmě není všechno.

Jako člověk bytostně tvořivý, člověk vysoké kultury a hluboce zažitých humanitních ideálů, a jako dobrá přítelkyně mnoha jiných tvořivých lidí ve své zemi, těch, kteří po roce 1968 ztratili a nenašli přiměřené uplatnění, snažila se jim nejrůznějším způsobem pomáhat. Pomáhala jim s obživou, s hledáním zaměstnání, s uplatněním jejich dětí, radila jim a přímo pomáhala v jejich sociálních, psychických a zdravotních problémech. Později pomáhala i při uplatňování jejich literárních a vědeckých prací či novinářských pojednání. "Zprostředkovatelka svobodných kulturních informací", napsala o ní nedávno jedna její přítelkyně. V jejím článku o Jiřině čteme: "Bystrá, vzdělaná, energická, citlivá, krajině obětavá - a přitom dobrá, předobrá máma dvou pěkných dětí. Neznám případ ženy, která by tak dovedně a neunavně uměla spojovat svoje zrůzněné

role rodinné a role pracovnice, ryzí přítelkyně mnohých s touto rolí, již konstatovaly její ideály, mravní principy, dotvářející se v konfliktní době... Sžitá s osudem naší malé pokolení země, pevně zakotvená v její kultuře, sociálním pohybu, touze po spravedlnosti a svobodě byla pro nás pro všechny dělnici pravdy. Takový ten páter Vrba-obrozenec v novém hávu a v nových dimenzích. Převzácný ryzí člověk Jiřina sedí tedy tady v Praze za devaterými mřížemi a zámky. Zprostředkovatelem svobodných kulturních informací. Inspirátorka kritické tvorby, myšlenia konání, jež bude možno plně docenit až jednou... Snad ne zadlouho... Její kausa, a hlavně výklad, jaký jejím činnostem ONI dají, bude dokladem absurdity, v níž je nám, Čechům v Evropě, Čechům konce 20. století dáno žít."

/J.H.-dívčí jméno Heroldová/

Bibliografie J.Š.
/neúplná, z posl. období odbor. práce chybí/
-zatím

- Akademická YMCA v Československu a její příspěvek k formování studentstva a inteligence. Acta Universitatis Carolinae 67, Philos. et. hist. I.
- J.H., Co všechno snese žena, Praha 78
- Diskutujeme o morálce dneška /spoluautorka v knize-diskusi/, NPL, Praha 65
- J.H., Dopisy dceři, Praha 74 - Mona
- J.H., Dopisy synovi, Praha 75 - Mona
- G. Schnidtchen, Die befragte Nation-Uber den Einfluss der Meinungsforschung auf die Politik, recenze v: Sociologický časopis 67/3
- Hermann Giesecke: Jung sein in Deutschland. Recenze v: Mládež a společnost SNP, Praha 68/1
- Ideály, aspirace a životní hodnoty mladého člověka. Ústav sociálních výzkumů a výchov. poradenství, Praha 68 /interní materiál/
- K otázkám koncepce sociologie mládeže, Sociolog. časopis 68/4
- Lékařka vy - televizní seriál o starých lidech a problémech stárnutí -spoluautorka, Praha 1980-81
- J.H., Naše babička, Praha 77
- O mládeži a sociologii mládeže -V: Kozakiewicz, Záhadná generace, Praha 68
- Profesor L. Svoboda pětašedesáti let. Sociolog. časopis 68/4
- J.H., Seriál o rodině, lásce a o stáří - časopis Vlasta 1978-80 /jednotlivé články, úvahy/
- Skeptická generace Helmuta Schelského, Dějiny a současnost 65/2
- J.Š., kolektiv: Sociologové mládeži, Praha 1970 /publikace v Mladé frontě zastavena/
- Sociology of Youth in Czechoslovakia. Acta Universitatis Carolinae 69, Philos. et. hist. II.
- Čs. sociologie nejnovější doby /spoluautorka/ Acta Univ. Carolinæ 67, Philos. et. Historica IV
- Víme příliš málo, Plamen 67/7
- Výzkum hodnotové orientace středoškolské mládeže, FFKU 69 /interní publikace/
- Emanuel Rádl jako vysokoškolský učitel, Acta Univ. Carolinæ....?
- Studenti a ideologie na Západě /sborník dokumentů - spoluautorka/ autorka uvodu, Horizont, Praha 1969
- J.H., Stoupenci proměn /již nepublikovaný rukopis o levicovém studentském hnutí na Západě/

x x x x x x x x x x x x x x x x x

Škaredá středa

"Dyž jsem ve středu 7.10. odpoledne kolem třetí hodiny přemýšlela ještě v práci, co s načatým odpolednem, byla jsem opět nemile překvapena. Do práce za mnou přišli dva urostlí muži, tmavovlasý chlapec s náznakem knírku a mně dosud neznámý blondýn, ukaázali legitimace a předvolánku na § 19 zák. 40. Měla jsem jít ihned, pánové se za mnou snažili vlezt na

záchod i do převlékárny a neustále na mne křičeli: "Tak dělejte, rychle!" Když jsem chtěla zavolat domů, tmavovlasý mladík mne násilím utrhl od telefonu a zavěsil. Poté jsem byla převezena na důvěrně známé místo v Bartolomějské ulici č. 7 a během převozu perlustrována. Byla jsem uvedena do místnosti č. 25, blondýn se kam si ztratil a tmavovlasý mladík se mne jai vyslýchával: "Tak kam ste volala, co ste chtěla dělat po práci? Bude to? No! No! Tak mluv, hovoř ty mrcho a sypej to z rukávu!" "Paně, my si netykáme."

"Víte, proč tu ste?" "Nevím". "Podle § 19 zákona 40. To vám stačí." "Prosila bych řádné a vyčerpávající poučení." "Jestli to řekneš eště jednou, dostaneš do držky." "My si stále ještě netykáme." "Ty svině, tebe se ptát nebudu. Ste blázen, nepamatujete si, co bylo před 5 minutami, to pučení jsem ti dal, ty huso. Budeš mluvit? Nebudu."

Foté si telefonem zavolal staršího tlustého plešatého pána, kterého také už znám. Do telefonu se mladý muž hlásil jako Sobotka. Pan Sobotka sdělil staršímu pánovi, že jsem byla poučena a nemám námitek. Ohradila jsem se, že jsem poučena nebyla. Starší pán se rozesmál řka: "Tak tohle už znám, sl. Reháková. Ste blázen, nepamatujete si, co ste dělala před 5 minutami, myslíte si, že svými bibými vtipy naše soudruhy vyprovokujete, co jste chtěla říci, tvrdíte snad, že soudruh lže?" "Ne, tvrdím jen, že jsem nebyla poučena."

Pan Sobotka odešel a já osaměla se starším pánum. "Tak jak se máte sl. Reháková? Slyšel jsem, že se budete vdávat, tak mluvte!" Pak jsem se dozvěděla, že je moje inteligence mizivá a poté jsme mlčeli. Po nějaké době se opět vrátil pan Sobotka. Tlustý pán mu sdělil, že jsem se ke všemu přiznala, i k protistátní činnosti a odešel. Pan Sobotka pravil, že jsem husa, mrcha a kurva a nebudu-li mluvit, kurevsky si to vodnesu. Zcela samozřejmě mně tykal, i přes moje výhrady. Během hovoru si pohrával s pravítka, posléze vstal zpoza stolu a přišel i s pravítkem k mé židli. "Tak budeš mluvit nebo ne, ty děvko? Už mě moc sereš, nebarví mně koukat se na ten tvůj bibej ksicht, co nevidět s tebou udělám krátkej proces, ty mrcho." "Zádám vás pane, abyste mi laskavě vykal a oslovoval akademickým titulem." "Rozsvihám ti držku pravítkem, až z toho budeš divoká, už mě dlouho nebudeš srát, narkomanko." Pak jsem se ještě dozvěděla, že jsem děvka a že jsem se vyspala s celou Prahou.

V průběhu řeči mi pan Sobotka švíhal pravítkem těsně vedle hlavy, strkal mi pravítko pod nos a pod bradu a neustále mě s ním ohrožoval. Také mi strkal pod nos zatahou pěst. Přitom tvrdil, že si mě podá, že uvidím a několikrát opakoval, že si to "kurevsky vodseru". Po této mezihře švíhal s pravítkem a ~~xxxxxxxxxxxxxx~~ dveřmi a odešel a vrátil se s posilou v podobě černovlasého thymolinového krasavce s vysokým hlasem, rovněž přeborníkem v nadávání. "Tak kam jste volala? Kam ste chtěla jít?" "Prosila bych poučení." "Už si ho dostala, ty kurvo, jestli nebudeš mluvit, pudeš zase do blázince, co! Tak budeš mluvit, co?" "Dokud nebudu poučena, nebudu vypovídат." "Ale vy už jste poučena byla, milá slečno. Ten § jsme vám přinesli a nechali přečíst, jenže vy jste blázen a nic si nepamatujete, my jsme ale hodní a poučíme vás s podruhé." Žádany § mně byl přinesen. Během čtení měli pánové poznámky na téma jak jsem bibá a jak čtu pomalu. Na dotaz o jaký trestný čin jde, mi bylo řečeno, že jde o krádež vlastního cestovního pasu, který jim prý odmítám vydat. Mohu až na 5 let do žalaře. Dokonce mi přinesli trestní řád. Odvětila jsem, že si přeji usnesení o ohvinění a advokáta, ale místo toho mi opět nabídli pár facek. Usnesení prý mohou dodat dodatečně, já jen musím mluvit, což se ale nestalo. Na to černovlasý hoch vznesl dotaz, jsem-li v ROH. Prý ve francouzských časopisech, jako Le Monde a jiné byly pomlouvačné články o ROH a v nich moje jméno. Časopisy mně bohužel nebyly ukázány, přestože jsem to požadovala a tak jsem opět mlčela. Pan Sobotka zatím prováděl obvyklé prostocvity s pravítkem v těsné blízkosti mého obličeje. Také několikrát tvrdil, že ho už omrzelo koukat se na můj bibej ksicht a že se mnou co nevidět udělá krátký proces. Dále chtěli pánové, abych jim ukázala tašku. Povolení k prohlídce samořejmě neměli, takže po přivolání posily mi tašku vyrvali násilím.

V průběhu rvačky o tašku do mne strkali, kopali a kroutili mi ruce za záda. Pak mne zvedli ze židle a kamsi mne táhli po chodbě, po 2 metrech se otočili a odtáhli mne zpět. Průběh rvačky jakýsi pán fotografoval. Mysel to být opravdu hezký pohled na 4 muže v místnosti, kteří všeli jak tahaj a smýkají po podlaze dívku zkroucenou do klubíčka a řvou do chodby: "Přineste mi klepeta, ta je nebezpečná." Když se mnou vytřeli celou místnost, opět mne surově zvedli a pravili: "Tak deme domů, nebudeme tu přes noc!" "Prosila bych svůj občanský průkaz." Pan Sobotka pleskl o stůl mým občanským průkazem, cítil mne velmi bolestivě za pravý biceps, druhý příslušník za levý a metodou "jeden krok, smyýknutí, druhý krok kopanec", mne dostrkali k východu. Tam stálo představené žluté žiguli se 3 muži v zeleném. S posledním zbytkem sil jsem se příslušníkům vyškubla. Jeden z nich mne ještě na rozloučenou kopl do kostrče řka: "A nemysli si, že budeš o tom něco vykládat zahraničním odborovým ustřednám, ty kurvo!" Běžela jsem temnou a liduprázdnou Bartolomějskou ulicí, podél mne se sunulo žluté žiguli. Po doběhnutí na Perštýn a Národní, kde již byli lidé a světlo, odjelo žluté žiguli neznámo kam. Velmi mne udivuje, že bezpečnost v socialistickém státě používá metody, které silně připomínají gangsterské filmy z kapitalistické provenience. Jsem zvědavá na ten krátký proces, který se mnou pan Sobotka udělá, aniž vím proč.

V Praze 21.10.1981

Ing. Zdenka Řeháková

x x x x x x x x x

Petrovi Uhloví

Dneska jsme v práci kopali výkop,
s hořkostí jsem si říkal, je to stejné jako
to bylo v kriminále,
žádná možnost uniku,
absolutní zotročení, žádný rozdíl mezi tady a tam.
Tak podle zapomínám,
jak nás vedli na nějakou přednášku na Mirově,
skrz hlavní bránu pevnosti do dřevěných ubikací,
viděl jsem vedle cestičky něco kvést,
nejspíš podběl, neodvážil jsem se ho utrhnout,
Jestli tak podle zapomínám na rozdíl, když kopu výkop
a kolem mne se valí kyselá nahnilá jablka,
Petře, zeptal jsem se tehdy na Mirově, proč nám neumožní
koupit si alespon jablka, řekli mi,
že nejsou skladovací prostory.

Když tak zapomínám já, Petře, který jseš tam, kde jsem byl
já, nedivme se těm, kteří tam nebyli.

Včera bylo krásně, zlatistý podzimní den a
nevzpomíнал jsem na tebe vůbec.

Večer o tobě mluvil Ivan Medek.

Ta hrůza, kterou poslouchám, po mně sjíždí jako déšť po mastné kůži.
Včera byl zlatistý den a neviděl jsem tě vůbec,
dneska, cestou domů v mlze jsem Tě po dlouhé době uviděl blíž.
Tvoje žena Hanička ví, že tě mám rád,
a ví to snad ještě pár nejbližších přátele,
ale co se to se mnou děje, že musím být alespoň
trochu opilý, abych Tě uviděl blízko?

Jako jsem zapomněl na podběl,
tak snadno člověk kurva zapomíná na všechno, co tam
prožil, a i ty jsi pro mne většinu času
jedním ze stínů ve světě stínů.

Skřípání zubů je ta melodie,
lip než meluzína zní renesančními kminy hradu Mírova.
Pavel Pihík ji skřípal každou noc,
co jsem s ním spal.

Viděl jsem na Mírově plazit se každé ráno do práce člověka po třech končetinách, s trčící uhnívající rudou nohou.
Tu nohu jsem viděl nahou jako jeho, směl se koupat ve vaně,
zatímco se nás osmdesát jednou týdně snažilo urvat místo u dvaceti sprch po dvacet minut.

Skřípání zubů je ta melodie,
kterou nebeský houslař zahraje, až se naplní slova
Feita, řekl našemu bachaři po přednášce
o neutronové bombe r.1977:
"Kdyby teď nad Mírovem vybuchla neutronová puma, radostí by mi puklo srdce."

Petře,
dneska jsem uviděl Tvoji tvář bojovníka
za pravdu.

Když si ve chvílích usínání
promítáš obrazy života,
vidíš tam i mne s Juliánou,
přišli jsme prorážet blokádu s dvěma lahvemi
gruzínského vína.
Uviděl jsem v mlze Tvoji tvář.
Je tady bez Tebe pusto.

Než jsem odjel z Mírova, svěřili mi
moji bližní jméno vězně,
kterého ukopal k smrti praporčík - a jeho jméno, které mi taky
svěřili, jsem zapomněl -.
Poznám ho, můžu ho označit, byl taž za mne,
ale zapomněl jsem jeho jméno.
Je to moje laskavé opilství, které mi umožňuje zapomenout
člověka, který vešel na díru
a ukopal tam k smrti vězně Palandu?

Alespoň to hlavní jsem si zapamatoval.
Palach a Palanda, tiše a s cudností
stavím vedle sebe ta jména.

Ti, kdo mi svěřili toto tajemství, doufali ve mne
a v Chartu,
podcenili můj strach, s kterým jsem poznámky o tom
někom schoval a nemůžu je najít
a neznali moje opilství, milosrdný
závěs nad mojí zbabělostí.

A vzadu v hlavě mi svítá, mám obavu, že zítra si střízlivý vzpomenu
na jméno toho praporčíka a doplním ho,: je to Kaluža, vzpomněl jsem
si už teď.

Víš Petře, Ty jsi byl vždycky amuzický,
ale skřípání zubů je melodie,
které rozumíš.
Jestli jsi tam, kde si myslím, z oken těch prostor se
dají pozorovat lesy a tušit, co je v nich hub.

To byla moje mykologie, když jsem tam byl.
Z těch samých oken si můžeš v dálce za těmi lesy
představovat nás.

Než jsem Ti napsal tuhle básně,
taky jsem uvažoval, že bych odjel.
Psát už nemám kdy, k čemu jsem tady,
říkal jsem si.
Teď vím, že budu čekat na Tebe.
A až se vynoříš,
skřípání zubů bude ta melodie,
kterou nám kluci k oslavě zahrají.

26.9.1981

Magor.

23.5.1981 byla ve Vídni v Burgtheatru provedena premiéra hry Václava Havla Horský hotel /režie Peter Palitzsch/. Z kritik: Volksblatt 25.5.: Hra Horský hotel působí dojmem, jakoby přišla přímo z cel... Je to drama, které sice o ničem nepojednává, ale v němž jde o všechno. Die Welt 25.5.: Je to více než speciální obraz situace v totalitní společnosti - má to obecnou psychologickou platnost pro každou společnost, kde jedinec ztrácí své já, svou identitu. Wiener Zeitung 26.5.: Publikum se zdálo být tímto takřka magnetickým fluidem, jež tento mimořádný večer vyzařoval, přemoženo - ovace platily pro všechny, kdo svým společenským nasazením něco závažného uskutečnili.

V březnu 1981 byly v Paříži inscenovány dvě aktovky: hra Václava Havla Protest a hra Jean Paul Sartra Za zavřenými dveřmi.

Z kritik:

Figaro-Magazine: Tato hra V.H., který je v současné době v Československu ve vězení, je vzorem jemnosti, míry, inteligence, citlivosti, jasněho myšlení a odvahy. Člověk z ní odchází strašlivě otřesen. Není to jen politicko-autobiografická hra, je to ryzí veledílo... Nenechtě si protest ujít! V druhé části večera se hraje Za zavřenými dveřmi. Krásná režie, dobrá interpretace, ale jak ten odtažitý a voluntaristický Sartrův pesimismus připadá vedle V.H. naivní ...

Jean-Jacques Gautier, člen Francouzské akademie: Poznali jsme veledílo... I když je nám to nepříjemné konstatovat, mnozí z nás, kteří se domnívají být a nebo by chtěli být Vanky, jsou pravděpodobně, ať si to uvědomují nebo ne, Stanký! Hra je zároven komická, tvrdá, vřelá a plná humoru.

Obdivuhodná je naprostá absence nadnesenosti, a také, že ti dva lidé, jen když se na sebe divají, říkají si naprostě jasně, čím jsou, a konečně, že V.H., jako Maupassant, Čechov, Turgeněv, s bezpečným instinktem, vzácnou usporností a dokonalým uměním, omezil své dílo na nezbytně postačující rozsah, na jedný akt, který je zato zázračně sevřený.

Pařížské nakladatelství Gallimard /Paris 1980/ vydalo tři Havlovy aktovky Audienci, Vernisáž a Protest v překladu M.Aymonina a S.Meldegga.

V knížce je navíc předmluva od Milana Kundery. Bylo nutno odstranit neminného a přílohy: texty V.H. Divadlo a moc, Otevřený dopis Dr.Gustavu Husákovi a text Charty 77.

Některé novinky samizdatu:

T.G.Masaryk a naše současnost - sborník ke 130. výročí narození /editoři Milan Machovec, Petr Pithart a Josef Dubský 1980/, sborník obsahuje Vzpomínky, Stati, Dokumenty a Bibliografii asi od 30 autorů, 757 stran.